

ظفرنامه (خسروی)

«ظفرنامه خسروی»، کتابی است به **زبان فارسی**، نوشته مولفی ناشناخته درباره تاریخ فرارود (**ماوراء النهر**) و **افغانستان** است.

فهرست مندرجات

- ۱ - ساختار کتاب
- ۲ - گزارش محتوا
- ۳ - ویژگی‌ها
- ۴ - وضعیت کتاب
- ۵ - پانویس
- ۶ - منبع

ساختار کتاب

کتاب حاضر، شامل مقدمه ناشر، پیشگفتار مصحح؛ آقای **منوچهر سنوده**، ترجمه مقدمه روسی کتاب، **دباجه** مولف و بیست و پنج گفتار است.

گزارش محتوا

ظفرنامه خسروی در بیان سلطنت سید امیر نصرالله بهادر سلطان (۱۲۴۲ تا ۱۲۷۷ ق) ابن امیر حیدر سلطان بن امیر معصوم سلطان بن امیر مجد دانیال است که از بازماندگان سلاطین منغیتیه می‌باشد. منغیتیه یا منغیتون سلسله‌ای از خان‌های بخارا که از **زمان** ابوالفیض خان از ملوک جانیه و معاصر نادر شاه افشار به **قدرت** رسیدند. منغیتیه منسوب به حکیم اتالیق (لقبی مطابق اتابیک) ابن خدایار، اتالیق منغیت هستند که ابوالفیض خان به سبب عیاشی، اداره امور مملکت را به او سپرده بود. و منغیت اصلاً نام قبیله‌ای از قبایل مغول است که نخستین بار در **تاریخ** رشیدی بدان اشاره شده است. از آن پس از منغیت و قنقرات به عنوان دو **قبیله** مهم **ترک** نام برده شده است.

در مقدمه **اثر** حاضر، مولف به سبب تالیف کتاب اشاره می‌کند، سپس شرح شورش قیچاق را در دشت میانکال در سال‌های ۱۸۲۱-۱۸۲۵ م. بیان می‌کند که پایه‌های سلطنت امیر حیدر را لرزاند و از طرف سربازان امیر بی رحمانه سرکوب شدند. شرح **مرگ** امیر حیدر، سلطنت سید امیر نصرالله بهادر سلطان بن حیدر حاکم بخارا و **سمرقند** (۱۲۴۲ تا ۱۲۷۷ ق.) و در پایان از فوت امیر نصرالله خبر می‌دهد.

ویژگی‌ها

- بنا به قول اسماعیل رحمت اف، ارزش تاریخی ظفرنامه خسروی و اهمیت آن نسبت به دیگر **آثار** این مقطع تاریخی در آن است که:
۱. مؤلف، بنابر موقع بلند اجتماعی خود، به همه گونه مواد رسمی دسترسی داشته و از آنها در کتاب خود فایده برده است.
  ۲. در بسیاری از حوادث که در **زمان** امیر نصرالله رخ داده‌اند، خود حضور داشته و شاهد بوده است.
  ۳. می‌توان گفت وقایع اساسی آسیای میانه و افغانستان، در کتاب موردنظر، بی طرفانه قلمداد شده‌اند.
  ۴. در کتاب **اسناد** و ارقام و سنوآت و نام‌های اشخاص و اصطلاحات سیاسی و دولتی فراوان درج گردیده است.
- برای تشخیص کامل اهمیت ظفرنامه خسروی **واجب** است که اخبار آن با اخبار منابع دیگر با **دقت** تام **مقایسه** و مقابله کرده شوند.

وضعیت کتاب

کتاب حاضر فاقد پاورقی و تحشیه و مشتمل بر فهرست مطالب و **اعلام** و جای‌ها می‌باشد.
[۱] نقد «ظفرنامه خسروی»، جلالی، نادره، آینه میراث، زمستان ۱۳۷۸ و بهار ۱۳۷۹، ش ۷ و ۸، ص ۲۸-۴۰.

پانویس

۱. ↑ نقد «ظفرنامه خسروی»، جلالی، نادره، آینه میراث، زمستان ۱۳۷۸ و بهار ۱۳۷۹، ش ۷ و ۸، ص ۲۸-۴۰.

منبع

نرم افزار تاریخ اسلامی ایران، مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی.